LAUSUNTO 21.11.2023

Keskuskauppakamari

Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle vuoden 2023 ilmastovuosikertomuksesta

Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan talousvaliokunnalle vuoden 2023 ilmastovuosikertomuksesta. Ilmastolain mukaisesti laadittu ilmastovuosikertomus on kattava ja tarpeellinen vuosittainen koonti Suomen ilmastotoimien kehityksestä eri sektoreilla.

Suomen kokonaispäästöt laskivat vuonna 2022 edellisvuodesta 4 prosenttia, ollen 45,8 miljoonaa hiilidioksiditonnia. On huomionarvoista, että energiakriisi ei Suomessa johtanut päästöjen kasvuun. Vaikka kivihiilen kulutus kasvoi muun muassa Meri-Porin laitoksen väliaikaisen käyttöönoton vuoksi, maakaasun käytön puolittuminen yhdessä lisääntyneen ydin- ja tuulivoiman kanssa piti energiantuotannon päästöt laskusuunnassa. Päästöjen nopea väheneminen etenee siten energiasektorilla.

Taakanjakosektorilla on myönteistä, että Suomi on pystynyt vuosina 2021 ja 2022 alittamaan vuosittaiset päästökiintiöt ja voi käyttää näin kertynyttä 2,7 miljoonan CO2-tonnin ylijäämää mahdollisten ylitysten kompensointiin tulevina vuosina. Tämä on tarpeen, sillä Suomen sitova taakanjakosektorin päästövähennys -50 prosenttia vuoteen 2030 on erittäin vaativa ja tarkoittaa vuosittain kiristyvää kiintiötä. Jakeluvelvoitteen valmisteilla oleva joustomekanismi voi edistää taakanjakosektorin kustannustehokkaita päästövähennyksiä luomalla ensimmäistä kertaa markkinamekanismin päästökaupan ulkopuolisille sektoreille.

Kuten vuosikertomuksessa todetaan, päästövähennystahti on linjassa ilmastolain kansallisen vuoden 2030 60 prosentin päästövähennystavoitteen kanssa. Suomen kansallinen hiilineutraaliustavoite 2035 on kuitenkin haastavampi maankäyttösektorin nielun muutosten vuoksi. Arvioitua selvästi pienempi nielu johtuu tarkentuneista tiedoista koskien turvemaiden päästöjä ja metsien kasvua sekä hakkuumääristä. Vuoden 2023 osalta voi ennakoida, että puukaupan hiipuminen tulee vaikuttamaan nielun tasoon. Taustalla näkyy metsäteollisuuden puun käytön ja markkinahakkuiden vähentyminen sekä puun tuonnin vähittäinen elpyminen.

Ilmastovuosikertomuksessa todetaan, että ilmastopolitiikan suunnittelussa on lähdetty 21 miljoonan CO2-tonnin nielusta vuonna 2035. Tämä tarkoittaisi, että kokonaispäästöt olisivat vastaavalla tasolla vuonna 2035. Esimerkiksi onnistuminen hallitusohjelman tavoitteessa lopettaa hiilidioksidin suuret teolliset pistepäästöt 2030-luvun puoliväliin mennessä tarkoittaisi kuitenkin useiden miljoonien CO2-tonnien vähennystä verrattuna aikaisempiin skenaarioihin.

Päivitettävissä ilmastopolitiikan suunnitelmissa olisi siten realistista painottaa jatkossa suurempia päästövähennyksiä energiantuotannossa ja teollisuudessa, edellyttäen että ne pystytään toteuttamaan kustannustehokkaasti ja kilpailukykyisesti yritysten valitsemin keinoin.

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

Aleksanterinkatu 17, PL 1000 | 00100 HELSINKI | +358 9 4242 6200
kauppakamari.fi

Myös maankäyttösektorilla tarvitaan toimia nettonielun vahvistamiseksi ja LULUCF-asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Vuosikertomuksessa todetaan, että nielutilanteen vuoksi olisi harkittava uuden maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman (MISU) laatimista jo tällä vaalikaudella. Voimassa oleva MISU valmistui vuonna 2022. Keskuskauppakamari korostaa huomion kiinnittämistä suunnitelman toimeenpanoon, esimerkiksi yksityisen rahoituksen kanavoimiseksi sen toimenpiteiden, kuten kosteikkoviljelyn ja metsityksen toteuttamiseen.

Ilmastovuosikertomus käsittelee myös vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden tilannetta. Kuten vuosikertomuksessa todetaan, kiinnostus vapaaehtoisia hiilimarkkinoita kohtaan on kasvussa, mutta kehitystä jarruttaa puutteellinen sääntelykenttä. Vapaaehtoisilla markkinoilla voi olla merkittävä rooli yksityisen rahoituksen kanavoimiseksi vaikuttaviin ilmastotoimiin. Keskuskauppakamari pitää toimivan vapaaehtoisen hiilimarkkinan edistämistä erittäin tärkeänä.

Suomalaisten yritysten hiilikädenjälki eli yritysten tuotteiden ja palveluiden myönteinen ilmastovaikutus maailmalla on osa Suomen ilmastotyötä. Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa todetaan, että hallitus edistää ilmastokädenjäljen laskentamallin luomista ja asettaa suomalaisen viennin ilmasto-kädenjäljen kasvulle tavoitteet, joita seurataan hiilijalanjäljen rinnalla. Keskuskauppakamari pitää hallitusohjelman kirjauksia kannatettavana ja esittää, että kädenjäljen seuranta olisi jatkossa osa ilmastovuosikertomusta.

Kunnioittavasti,

Teppo Säkkinen
Johtava asiantuntija
Keskuskauppakamari